

5187

Thompson

Thompson-Guyton Guyton to
honey prep work usually

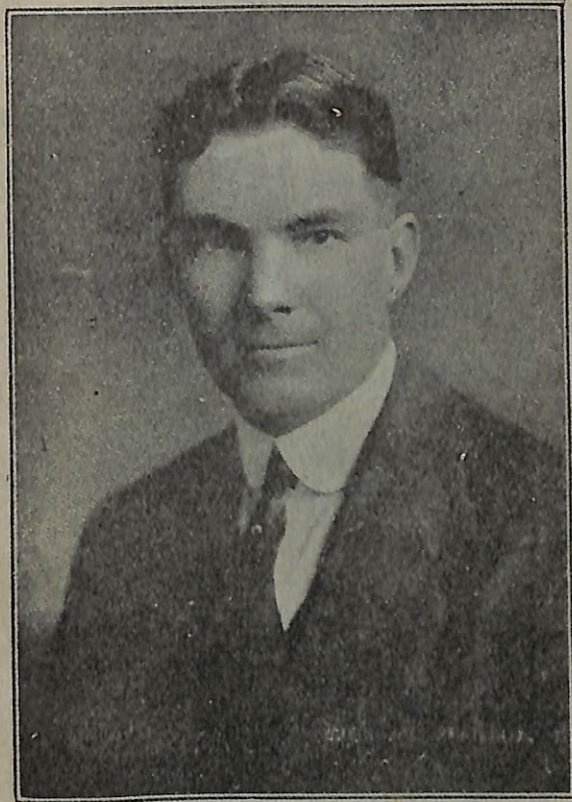
1927

241

P-23

1 11 1905

ՎԵՐ. ՏԲ. ԱՐԹՂԸԸ ԲԱՅԸՆ

(1879 — 1927)

241
Ռ-23

241

բ-23

ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ՏԱՌԱՊԱՆՔ

ԵՒ

ՅԱՂԹՈՒԹԵԱՆ ՊՍԱԿ

ՎԵՐ. ՏՐ. ԱՐԹՂՐՐ ՐԱՅՐՆ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ

ՊՈՐՏ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

1927

ՎԵՐ. ՏՐ. ԱՐԹՂԸՐ ՐԱՅԸՆ

(1879 — 1927)

ՎԵՐ. ՏՐ. ԱՐԹՂԸՐ ՐԱՅԸՆ

Պատանեկութենէն փորձառու եղաւ գործարանի և ագարակի կեանքի ամէն դժուարութիւններու : 1900ին, բոլորովին անուս, որոշեց Քրիստոսի նուիրուիլ իբրև պաշտօնեայ : Աւստի գնաց նախ Ժողովրդային դպրոց մը, յետոյ յաջորդաբար գոլէճ և Աստուածաբանական վարժարան ու երկու ընթացքն ալ պատուով աւարտեց 1909ին և 1911ին : Անմիջապէս Ամերիկեան Պորտի միսիոնար կարգուելով Թուրքիա՝ եկաւ իր կնոջ հետ, որու հետ ամուսնացած էր 1907ին : Այս պաշտօնը պահեց մինչև 1920, երբ կարգուեցաւ ընդհանուր տնօրէն Աստուածաշունչի Ընկերութեան Արեւելքի Գործակալութեան : 1925ին կոչուեցաւ աւելի բարձր պաշտօնի մը և եղաւ մին նոյն ընկերութեան երկու ընդհանուր քարտուղարներէն : Իբրև միսիոնար՝ ընդարձակ պտոյտներ ըրաւ Փոքր Ասիոյ և յետոյ Եւրոպական գրեթէ ամէն երկրի մէջ և շահեցաւ մեծ բարեւէրներու և գործիչներու ընդարձակ շրջանակի մը բարեկամութիւնն ու աջակցութիւնը : Թուրքերտալական ու Պալքանեան պատերազմներուն ժամանակ Արեւելեան Թրակիոյ գաղթականներուն, իսկ Տարտանէլի ունկնդրման ժամանակ Կ. Պոլսոյ և շրջակայից վիրաւոր զինուորներուն մէջ նպաստամատոյցի և կարմիր թաշի ընդարձակ գործ կատարելով մօտէն սկանաւորեալ եղաւ ամէն տեսակ դժբախտութիւններու : 1916ին Ամերիկա վերադառնալով զարկ տուաւ նպաստամատոյցի գործին ու Պորտի համար զրամի հաւաքման : Աստուծոյ հեղահամբոյր այս ծառան, որմէ կ'ըս-

պատուէր զեռ աւելի և եւս աւելի ծառայել իր Տէրոջ
 ու մարդկութեան՝ իր պերճ գրչով ու լեզուով, քաղցր
 բարքով ու անձնուէր կեանքով, իր հանգիստը մտած
 է թոքատապի հետեւանքով, ինչպէս լսուեցաւ քանի
 մը շաբաթ առաջ: Այս տխուր առիթով իբրեւ յիշա-
 տակ կը հրատարակենք հետեւեալ իր գրութիւնը, որ
 հարազատօրէն կը պատկերացնէ անոր ազնուական սըր-
 տին գողար զգայումներն ու կեանքին խոր սկզբունք-
 ները:

ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ՏԱՌԱՊԱՆՔ

ԵՒ

ՅԱՂԹՈՒԹԵԱՆ ՊՍԱԿ

Մարդկային տառապանքի գոյութիւնն օպացուցա-
 նելու պէտք չկայ: Այս օրերս աշխարհ յի է տառա-
 պանքով: Անոր արդի ծանրութեան տակ շատ ժամա-
 նակ չենք տար հարցնելու թէ պատճառը ի՞նչ է: Ամէն
 նշաններ պատերազմը, ցոյց կու տան իբրև անմիջական
 միակ պատճառը աշխարհի այժմու տառապանքին մեծ
 մասին: Ինչ որ կը փափաքինք գիտնալ՝ սա է թէ ի՞նչ-
 պէս պէտք է համբերել: Ի՞նչպէս կրնամ տառապանքի
 իմ բաժինս կրել: Շատեր չեն կարող տառապանքի
 վախճան կամ նպատակ տեսնել: Մխիթարութեան աղ-
 բիւր մը կա՞յ արդեօք: Հնա՞ր է արդեօք յաղթանակ
 տանիլ տառապանքի վրայ: Ասոնք են հարցումները
 զորս կ'ընեն մարդիկ:

Կարելի է քիչ մը օգտուիլ՝ երեք տարբեր անկիւնէ
 դիտելով տառապանքը: Նախ, շատ որոշ պէտք կայ
 տառապանքի: Երկրորդ, նոյնքան որոշ կերպեր կան,
 որով մարդիկ չարաչար կը դորձածեն տառապանքը:
 Երրորդ, ստու՛մ մը կայ որով կրնանք յաղթանակ տա-
 նիլ տառապանքի վրայ:

Սաստիկ տառապանք կրող անձի մը համար շատ քիչ
 մխիթարութիւն կայ սա յայտարարութեան մէջ թէ տա-
 ռապանքն իր օգուտներն ունի: (1) Այսպիսի անձ մը
 կրնայ երբեք կարեւորութիւն չտալ, երբ ըսուի թէ

Ֆիզիքական տառապանքը շատ անգամ վտանգ ազդարարող նշան է և մարդ, անոր ուշադրութիւն ընծայելով, կրնայ իրական աղէտէ խուսափել: (2) Իր իսկ մեղքերուն պատճառով տառապող անձի մը համար դիւրին չէ միշտ ըմբռնել թէ իր տառապանքը կրնայ միջոց մը ըլլալ աւելի մեծ մեղքէ կամ մեղքերէ զինք պահպանող: (3) Սովալլուկ որբեր և որբեւարիներ կըրնան չմիտնարուիլ, երբ ըսուի թէ իրենց տառապանքը աշխարհն յուզեց՝ պահանջելու համար որ ջնջուի այն դրութիւնը, որ այդ տառապանքն յառաջ բերաւ: Սակայն և այնպէս ասոնք են տառապանքի ամէնէն յայտնի օգուտներէն ոմանք:

Եթէ մանուկը ցաւ չկրէ կրակին դպչելով, փոքր շատ տղայք կը մեռնին այրելով: Վառ կրակը պայծառ և զրաւիչ է, և մանուկը բնագոյով կ'ուզէ անոր դպչել: Բայց երբ ցաւ կ'զգայ, իսկոյն կը թողու կրակը և վտանգէն կ'ազատի՝ սովորաբար մատները միայն այրելով և շատ օգտակար դաս մը առնելով: Եթէ ուղղակի արեւին նայելէն նեղութիւն չկրուէր, շատ մանուկներ պիտի կուրանային անոր նայելով: Եթէ ցաւ չընկերանար ֆիզիքական վնասակար շատ գործերու, տգիտութիւն կամ բազմանք մեծ աւեր պիտի գործէին: Այսպիսի պարապանքերու մէջ տառապանքը վտանգի ազդարար նշան է: Կ'զգուշացնէ և կը կրթէ ստորին կենդանիները, ինչպէս և մարդկային էակները, և կեանքի վնասակար ուղիներէ հեռացնելով օգտակար ու հաճելի ուղիներ կը տանի զանոնք: Այսպէս տառապանքը կ'ըլլայ օգտակար միջոց մը մեր մտքիները պաշտպանելու և մարդելու: Մեզի կ'օգնէ գտնել անոնց զարգացման օրէնքները և մեզ կը մղէ տէր գառնալ բոլոր մեր ֆիզիքական կարողութիւններուն: Իրօք կը թուի թէ տառապանքը Աս-

տուծոյ մէկ հնարքն է, որ կը մղէ մեզ արդի մեծ ու իմաստուն կանոններուն համաձայն զորս ինք զրած է մարդոց համար:

«Յաւը զարգացուցած է մարդուն միտքը, ինչպէս և մարմինը: Ֆիզիքական չարիքը շատ անգամ Աստուածային դրդիչ մը եղած է հնարագիտութեան»... Հնտախտն յաճախ կը ճարակի Ասիոյ խորերը, բայց քիչ անգամ կ'երեւի Արեւմտեան Եւրոպայի և Ամերիկայի մէջ, ուր այս ախտին պատճառով կրուած տառապանքը մղած է զմարդիկ իրենց միտքերը չարչարել՝ արգելիչ միջոց մը գտնելու համար:

Յաւը մարդու բարոյական և հոգեւոր բնութիւնը զարգացնող ազդակ մը եղած է: Հոս անհատին, ինչպէս և հանրութեան համար, անոր օգտակարութիւնը բարձրագոյն իր կէտին կը հասնի: Ուղիղ կերպով կրուած տառապանքի միջոցով կը զօրանանք անպաղարկ կը սորվինք քաղցր ու կարեկից ըլլալ ուրիշներու: Կը վարժուինք բարեացակամութեամբ վարուիլ մեր նմաններուն հետ, և բարեացակամութիւնը Քրիստոնէական նկարագրի հիմն է: Մարդկութեան ամենամեծ բարերարները խաչ տանողներ եղած են: Անոր մեծ առաջնորդներն առանց բացառութեան առանձնութենէ տառապած են, եթէ ոչ՝ հալածանքէ: Մարգարէներն իրենց դասերը սորվեցան ու իրենց նկարագիրները կազմեցին ցաւի և տառապանքի դպրոցին մէջ: Լաւագոյն ինչ որ ունի մեր քաղաքակրթութիւնը՝ մեզի եկաւ մեծ անձերու տառապանքին միջոցով: Նկատելով ինչ որ այս օրերս կը տեսնենք մեր շուրջ՝ նկուռ կը մնանք մենք այն բազմութիւններուն առջեւ, որոնք կրակով փորձուած ոսկիի պէս ելան տառապանքի բովէն:

Մեղաւորին տառապանքն յաճախ անոր փրկութեան

միջոցը կ'ըլլայ: Եթէ բնաւ Ֆիզիքական կամ մտաւոր տեսակ մը տառապանք չկրէին անոնք որ Աստուծոյ բարոյական ու հոգեւոր օրէնքները կամաւ կը բռնաւ բարեն, դժոխքը պիտի լեցուէր այնպիսիներով որ հիմա երկինք գացած են: Յանցաւոր կամ պատժապարտ խիղճը տառապանքի յոռեզոյն ձեւերէն մին է: Սակայն շատ անգամ այս տեսակ տառապանքն է որ զԱստուած փնտռել կու տայ մարդու: Հոս կը կայանայ մասամբ նշանակութիւնը Սօղոսի դարձին, որ տեղի ունեցաւ Դամասկոսի ճամբուն վրայ: Անոր խիղճն անտարակոյտ խռոված էր զայն: Մինչ առանձին կը տաղնապէր ճամբուն վրայ, Աստուած անոր եկաւ զօրութեամբ: Արդիւնքը եղաւ Սբ. Պօղոս, առաքեալ հեթանոսաց և հեղինակ Նոր Կտակարանի ընդարձակ մէկ մասին: Չորրորդ դարուն մէջ Սբ. Օդոստինոս, մեղքի և չուայտութեան կեանքի պատճառով խռովեալ խղճի մը ճնշման տակ, Աստուծոյ դարձաւ ազատման համար: Կիրքի այդ գերին յետոյ այն մեծ քարոզիչ ու մատենագիրն եղաւ, որ միայուն օրհնութիւններ թողուց ամբողջ մարդկութեան: Պատմութիւնը լեցուն է օրինակներով մեծ մարդոց, որոնք ապրիլ ու ծառայել սորվեցան՝ մի միայն այն նեղութիւններով զորս կրեցին իրենք:

Աւելի չեմ ուզեր ծանրանալ տառապանքի օգտակարութիւններուն վրայ: Եթէ ուղիղ կերպով կրուի այն, անշուշտ սպասաւորող հրեշտակ մը կ'ըլլայ ծրար տեալ: Կը մաղթեմ որ ամէնուս Աստուածը այժմու տառապող բազմութիւններուն շնորհք տայ այնպէս կրել ու գործածել իրենց տառապանքը որ սորվին իրենց Տէրոջ կամքին աւելի համաձայն ու աւելի հնազանդ կեանք մը վարել: Չեզի կ'ըսէ ան, ինչպէս ժամանակաւ ը-

սաւ տառապող առաքեալին, «Իմ շնորհքս հերիք է քեզի» (Բ Կոր. ԺԲ. 9):

Բայց, թէպէտ Աստուած մեր օգտին կը ծառայեցնէ տառապանքը, մարդս կրնայ իր վնասին ծառայեցնել զայն: Հեղինակ մը կ'ըսէ, «Տրտմութիւնը Աստուծոյ վերջին պատգամն է առ մարդ: Աստուած ինքն է որ անով կը խօսի ազգութիւն: Ան որ արժանապէս չգործածեր զայն՝ կը ցուցնէ թէ կրնայ ինք իր ականջները խցել, երբ Աստուած ամենաբարձր ձայնով կը խօսի» Կ'երեւի թէ մարդիկ յոյժ շատ անգամներ երկու չար զիրք կը բռնեն տրտմութեան հանդէպ: Կամ սխալ կը հասկնան զայն, կամ կ'արհամարհեն:

Կը սխալին մարդիկ, երբ կ'ըսեն թէ տրտմութիւնը լոկ պատիժ է և պիտի կրուի մինչև որ անցնի թէ կապ չունի բնաւ Աստուծոյ ծրագրին կամ կամքին հետ: Թէ Աստուած կը զրկէ նեղութիւնը ճիշտ այնպէս ինչպէս անտարբեր տէր մը իր գաւազանը կը գործածէ: Տառապանքի այս թիւր ըմբռնումը ծնունդ է սազադափարին թէ «Աստուած է էակ մը որ զիւրաւ կը զրդուի, բայց կը հանդարտի բարկութեան նուազէ մը ետև: Ստալի կը պատժէ իր ժողովուրդը և ապա իրենց վիճակին կը ձգէ զանոնք»: Իրենց տառապանքը այս հայեացքով նկատողները սխալ զիրք կը բռնեն անոր հանդէպ, ըսելով, «Աստուած բարկացած է, քիչ մը սպասենք: Աստուած հանդարտեցաւ, նորէն շարունակենք»: Տառապանքի հանդէպ այս թիւր ընթացքը ուրիշ բան չէ, բայց եթէ Աստուծոյ շնորհքին գիմագրել և վերջնական կործանում հրաւիրել:

Կը սխալին մարդիկ, նաև երբ կ'արհամարհեն արքայութիւնը: Հին Կտակարանի մարգարէական գիրքերը լեցուն են օրինակներով որ կը ցուցնեն թէ նախնի եր-

բայեցիներ ի՛նչպէս արհամարհեցին տրամութիւնը և նեղութիւնէ նեղութիւն տարուեցան և վերջապէս կորսընցուցին ամէն բան: Եթէ ամէնէ ք ձեր Աստուածաշունչը և կարգաք Եսայիայ Թ գլուխը համար 8է սկսեալ, նաև գլուխ Ժ. 1—4 և Ե. 25—30, պիտի տեսնէք թէ մարգարէն ի՛նչ ըսաւ այն Իսրայէլացիներուն համար որ կ'արհամարհէին տրամութիւնը: Ազգին համար կործանում էր այն: Աշխարհի այս մասին մէջ ո՞վ կայ որ չհասկնար թէ Աստուած դարերէ ի վեր ապաշխարութեան և դարձի կը հրաւիրէ ժողովուրդը տրամութեան և տառապանքի միջոցով: Ո՛րքան ցաւալիօրէն սխալած են մարդիկ՝ իրենց տրամութիւնը կա՛մ պատիժ համարելով և կա՛մ արհամարհելով, և այդ պատճառով աւելի ծանր տառապանքի ենթարկուելով: Պատերազմ պատերազմի յաջորդեց, յեղափոխութիւն յեղափոխութեան, կոտորած կոտորածի, և ամէնը կա՛մ սխալ հասկըցուեցաւ իբր լոկ պատիժ համարուելով, կա՛մ արհամարհուեցաւ առ Աստուած դարձի հրաւէրը որ անոնց միջոցով եկաւ: Արդ այս օրերս կը թուի թէ ժողովրդին ահաւոր տառապանքին նշանակութիւնը պիտի հասկըցուի: Պիտի հասկցուի թէ ուրիշ բան չէ այն, բայց եթէ մեղքի համար ապաշխարել և Աստուծոյ դառնալ նոր կեանքի համար: Եթէ դարձեալ սխալ կիրարկում ըլլայ, կրնանք զեռ այնպիսի ուրիշ դժբախտութիւններ սպասել, որոնց տակ հիմա հազարաւորներ կը հեծնն: Աստուծոյ շնորհքը պահպանէ՛ մեզ այդպիսի աղէտէ և ներկայ մեր տրամութեան ու նեղութեան միջոցով մեզի ըմբռնել և ուղիղ կիրարկել տայ կեանքի ամէն մէկ փորձառութիւն: Այսպէս յուսանք փառաւոր հաղորդութեանը մէջ մտնել անհամար այն վկաներուն, որոնք հիմա այն կեանքը կը վայելեն, ուր ոչ ցաւ ծանօթ է և ոչ հառաչանք:

Աշխարհի մեծ տառապողներուն մեծագոյնն՝ մասը կրցան իրենց նեղութեան վրայ յազթանակ տանիլ, վասն զի նշանակութիւն մը տեսան անոր մէջ: Անոնց տառապանքն Աստուծոյ ծրագրին մաս կը կազմէր անկասկած: Անխուսափելի միջոց էր անոր կամքը լիովին յառաջացնելու: Անոնց տառապանքը մեծ օգուտ պիտի մատուցանէր ուրիշներու: Ներկայ և ապագայ սերունդներու ի նպաստ իրենց ծառայութեան իրական բաժինն էր: Այսպէս կը տեսնենք թէ Պօղոս առաքեալ Հռոմայ իր բանտէն սապէս կը գրէ Կողոսայի Քրիստոնիսներուն. «Հիմա ուրախ եմ ձեզի համար կրած չարչարանքներուս վրայ, ու Քրիստոսի կրած նեղութիւններուն պակասութիւնը իմ մարմինիս մէջ կը լեցնեմ անոր մարմինին համար, որ եկեղեցին է» (Կող. Ա. 24): Նոյն բանտէն կը գրէ Պօղոս Փիլիպպէի Քրիստոնիսներուն սապէս. «Թէպէտեւ ձեր հաւատքին պատարագին ու պաշտօնին վրայ ընծայուիմ, կ'ուրախանամ և ձեր ամէնուն ուրախակից կ'ըլլամ, նոյնպէս ալ զուք ուրախացէք ու ինծի ուրախակից եղէք» (Փիլիպ. Բ. 17, 18, Բ. Կոր. Գ. 8—12, Բ. Կոր. Ա. 5, Հռով. Ը. 37, 39): Բոլոր այս օրինակներուն մէջ առաքեալին մխիթարութիւնը կու գար իր սա համոզումէն թէ ինք կը չարչարուէր ուրիշի մը օգտին համար: Պօղոս առաքեալ չարաչար տառապած ըլլալու է Հռոմայ բանտին մէջ: Սակայն և այնպէս կրցաւ Կողոսացի Քրիստոնիսներուն ըսել թէ ուրախ է չարչարանքներուն համար զորս անոնց համար կը կրէ: Նաեւ համոզուած էր թէ ինք կը չարչարուի բովանդակ եկեղեցիին օգտին համար: Կարող էր իրական ուրախութիւն զգալ իր կեանքը հեղրով իբրեւ պատարագի գինի կամ արիւն: Կ'զգար թէ իր տրամութիւնը և տառապանքը իրական բարիք պի-

տի բերեն եկեղեցիին: Կը հաւատար թէ իր նեղու-
թիւնները կ'աւելցնեն Քրիստոսի փառքն ու զօրու-
թիւնը: Պօղոս առաքեալ կը հասկնար իր չարչարան-
քին նշանակութիւնը: Կը տեսնէր թէ տեղի կայ անոր: Համոզուած էր թէ Աստուծոյ ծրագրին մէջ էր այն իր կեանքին համար և մարդոց մէջ Աստուծոյ թաղաւորութեան յառաջացման համար: Ուստի կրցաւ ուրախանալ անով և յաղթանակել անոր:

Չարչարանքի վրայ այս յաղթանակը տանելով Պօղոս հետեւեցաւ միայն իր Տէրոջ, որ շատ աւելի մեծ ցաւ ու չարչարանք կրած էր: Ոչ ոք տառապեցաւ երբեք Քրիստոսի չափ: Սակայն ոչ ոք անոր չափ յաղթող հանդիսացաւ տառապանքի վրայ: Գիտեցէք զինք մինչ կը տառապի Գեթսեմանիի մէջ: Արեան կաթիլներ կը հոսին անոր ճակտէն պարտէզի այգ ապօրինակին մէջ: Սակայն իր յաղթութիւնը գերազայն է և ինք կ'ելլէ կ'երթայ աւելի խիստ տառապանք կրել Պիղատոսի առջեւ, իր ազգակիցներուն ձեռքէն, փշիղէն պսակին տակ, ու խաչին վրայ: Բոլոր այս տանջանքներուն մէջ իր մտքին առջեւ ունէր Աստուծոյ կամքը և սա համոզումը, թէ «Անոնց համար ես իմ անձս կը սրբեմ, որպէս զի իրենք ալ ճշմարտութիւնով սրբուած ըլլան»: Նպատակ ու պատճառ կար այս ամէնուն մէջ: Յիսուս գիտէր թէ ինք չարչարուելով աւելի կարող պիտի ըլլար ըսել բոլոր տառապողներուն, «եկէք ինձի, բոլոր յոգնած ու բեռնաւորուածներ, և ես ձեզ պիտի հանգչեցնեմ... իմ լուծս քաղցր է, և իմ բեռս թեթեւ»:

Մեծ պատերազմին պատմութիւնը լեցուն է օրինակներով թէ ինչպէս հարիւր հազարաւոր, այո, միլիոնաւոր մարդիկ սոսկալի տառապանք յանձն առին

սիրով, վասն զի կրնային հաւատալ թէ ուրիշներու համար կը տառապին: Պատերազմի դաշտը վազողներն առ հասարակ համոզուած էին թէ ինչ տառապանք որ պատերազմն յառաջ բերէ՝ աշխարհը բարեւաւելու մեծ ծրագրին մէկ մասը կը կազմէ: Հիւանդանոցներու մէջ վիրաւոր պառկած հազարաւոր մարդիկ սիրով կը հանգուրժէին իրենց ցաւերուն և անձկաւ կը տենչային այն օրուան, երբ պիտի կրնային ի նորոյ ուղիւղաւոր զիմել արդարութեան և ճշմարտութեան համար: Մայրեր, հայրեր և կիներ սիրով զաւկի և ամուսնի կորուստ կը կրէին, որպէս զի կարենային իրենց բաժինն ունենալ ապագայ պատերազմներ անկարելի դարձնելու կողմին մէջ: Ամբողջ աշխարհ շատ քիչ արտուցով տագնապեցաւ պատերազմին ժամանակ, վասն զի մարդիկ կը տեսնէին թէ իրենց տառապանքը պէտք է և նպատակ ունի: Տառապող ու չարչարուող ամէն անձ կրնար ապագայ սերունդին վրայ մտածել ու ըսել Պօղոս առաքեալի հետ, «Ուրախ եմ ձեզի հաւատ կրած չարչարանքներուս վրայ»:

Բայց կը մնայ սա հարցը. Չկա՞յ միթէ շատ տառապանք որ անտեղի կամ աննպատակ է: Ի՞նչ պիտի ըսենք այս երկրի անմեղ տառապեալներուն համար: Ի՞նչ պէտք ու նպատակ կայ անհամար որբերու և որբեւարիներու տառապանքին համար: Ի՞նչպէս կրնան այս խեղճերը մխիթարութիւն ու զօրութիւն գտնել յաղթելու համար իրենց ցաւերուն ու տառապանքին:

Գարաւոր հարցումներ են ասոնք: Նահատակներու մերձաւոր պարագաներ միշտ աղաղակած են թէ ի՞նչ պէտք կայ իրենց տառապանքին, կամ ի՞նչ է անոր նպատակը: Սովորաբար միայն մեծ մարդիկ կամ առաջնորդներ կարող եղած են պատասխան գտնել տա-

ապող բազմութիւններու աղաղակներուն Բողոք այս հարցումներուն կարգ մը պատարխաններ կան որ կըրնան մեղի օգնել, որպէս զի լոյսը տեսնենք և յաղթանակ տանինք ամէնուն վրայ:

Նախ, սա իրողութիւնը կայ թէ այս մեր աշխարհին մէջ յաճախ անմեղները կը տուտային մեղապարտներուն համար: Այս այսպէս է՝ առանց նկատել առնելու սա կէտը թէ ինչո՞ւ այսպէս է:

Երկրորդ, որոշ կը տեսնենք թէ Աստուած կարող կը թուի պնտեղներու տառապանքն իբրև միջոց ծառայեցնել՝ յանցաւորները ապաշխարութեան և դարձի առաջնորդելու: Այս է Յիսուսի չարչարանքին ամբողջ գաղտնիքը: Ինք, անմեղը, իր չարչարանքին միջոցով կարող եղաւ յանցաւորները քաշել իրենց մեղքերէն և Աստուծոյ բերել: Նոյն իսկ զգաց թէ ի վերջոյ պիտի յաջողի ամէն մարդիկ իրեն քաշել, և այսպէս առ Աստուած: «Ես ալ երբ երկրէ բարձրանամ (այսինքն խաչափայտին վրայ ելլեմ),» ըսաւ, «ամէնն ալ ինծի պիտի քաշեմ» (Յովհ. ԺԲ. 32): Գիտենք թէ Յիսուսի նախագոյն հաւատացեալներուն չարչարանքը եկեղեցւոյ բարդաւաճման գլխաւոր պատճառներէն մին եղաւ: Քրիստոնեաներու դէմ յարուցուած հալածանքներն ամէն ժամանակ հզօր ազդակներ եղան Քրիստոնէութեան գարձողներու թիւն աւելցնող: Զինու 1900ի Պոքսըրեան ջարդերը յայտնապէս նպաստեցին նոյն երկրի Քրիստոնեաներու թիւին վերջերս արագօրէն աճելուն: Բազմաթիւ ուրիշ օրինակներ կրնան տրուել ցուցնելու համար թէ անմեղ մարդոց տառապանքը Աստուծոյ մէկ միջոցն է կարծես արդարութեան իր թագաւորութիւնը մարդոց մէջ տարածելու:

Երրորդ, եթէ Աստուած յօգուտ կը գործածէ անմեղ

մէկ անձի տառապանքը, ինչո՞ւ աւելի օգտակարապէս չկրնայ գործածել անհամար անմեղներու տառապանքը: Կը հաւատամ թէ ան այսպէս կը գործածէ համայնքային տառապանքը: Հոս չենք զբաղիր սա հարցով թէ ինչո՞ւ թոյլ կու տայ որ անմեղները տառապին: Կ'զբաղինք լսկ սա իրողութեամբ թէ այսպէս կը գործածէ տառապանքը:

Եթէ միանգամ ընդունինք թէ Աստուած այսպէս կը գործածէ անմեղ անձերու տառապանքը, կրնանք յանժամ մխիթարութիւն տկնկալել այս օրերս մեր շուրջ տառապող անմեղներու բազմութիւններուն համար: Այս առիթով կը բաղձամ որ այս երկրի ամէն անմեղ զժբախտ կարենայ հաւատալ թէ իր տառապանքն ու նեղութիւնը դրական օժանդակներ են այն ոյժերուն որ աշխարհի բարեւաւման կը ծառայեն: Կը բաղձամ որ տառապեալ անմեղներ կարենան յասը, քսանըհինգ, յիսուն կամ հարիւր տարի դէպ առօջ ուղղել իրենց ակնարկը և նայիլ այն օրուն, երբ իրենց տաղնապի աղաղակները լսուած պիտի ըլլան այնպիսիներէ որոնք կրնան ի բարին փոխել այս երկրի պայմանները: Կը բաղձամ որ ամէն խեղճ, ահօթի որբեր ու որբեւարիներ հաւատան թէ իրենց նեղութիւնն ու տառապանքը հզօր ազդակներ են, որ այժմ իսկ կը գործեն երջանիկ օր մը բերելու համար յաջորդ բոլոր սերունդներուն: Կը բաղձամ որ մեծ նեղութեան ու չարչարանքի ենթարկուած ամէն այսպիսիներ կարենան զգալ թէ ի՞նչպէս իրենց տառապանքը անոնց նախնիքն է որ իրենց ետեւէն պիտի դան: Կը հաւատամ թէ այսպիսի համոզում մը պիտի նպաստէ այդ զժբախտներուն սփոփման: Ինչո՞ւ չհաւատամ: Այսպէս եղած է անցեալին մէջ հազարաւոր անգամ:

Աստուած տակաւին կը գործէ: Որչափ գիտենք, ինք
կը գործածէ նոյն ոյժերն ու ազդակները զորս գոր-
ծածեց զարերով: Աստուծոյ մէջ հզօրագոյն ոյժերէն մին
էր անմեղներու տառապանքը, անհատական և հաւա-
քական: Գարձեալ, այսպիսի տառապանքի միջոցով
կ'արտօնուինք հաղորդ ըլլալ չարչարուող մեր Տէրոջ:
Պօղոս առաքեալ այս ճշմարտութիւնը կը յայտնէ, երբ
Հռոմայ իր բանտէն կը գրէ Փիլիպպէի Քրիստոնեա-
ներուն. «Ճանչնալու զանիկա և անոր յարութեանը
զօրութիւնը ո՛ւր անոր չարչարանքներուն հաղորդ ըլ-
լալը, անոր մահուանը կերպարանքը առնելով (Փիլիպ.
Գ, 10):

Այս կը բերէ մեզ մխիթարութեան մեր վերջին ազ-
բիւրին, այն է՝ Տէր Յիսուս Քրիստոսի հետ սերտ ու
կենսական հաղորդութեան: Ոչ մէկ ցաւ կամ տառա-
պանք կրնայ մնայուն ու բախտութիւն ու խաղաղու-
թիւն վանել բոլորովին այն անձին համար, որ անձ-
նական հաղորդակցութիւն ունի Քրիստոսի հետ, Քրիս-
տոսի՝ որ չարչարուեցաւ ու մեռաւ և յարութիւն ա-
ռաւ, և որ «միշտ կենդանի է» մեզի համար «բարե-
խօս ըլլալու»: Ինք է մեր մխիթարութիւնն ու ուրա-
խութիւնը և բոլոր տառապողներուն կը կանչէ. «Եկէք
ինձի, խաղաղութիւն կը թողում ձեզի, իմ խաղաղու-
թիւնս կու տամ»:

Անոր կօչը և խոստումը այս աշխարհի վրայ տա-
ռապող ամէն անձի համար են: Լսեցէք անոր, օգ-
տուեցէք անոր խոստումէն, մտէք անոր ուրախութիւնը
և յաղթանակ տարէք ձեր տագնապն արամութեան
վրայ:

93

